

Eörsi István

Összefüggések

Csurka István nevezetes irományában háromszoros zsidó ügynöknek nevezte a Magyar Köztársaság elnökét (hiszen az ő értelmezésében Párizs, New York és Tel Aviv politikai szempontból egyaránt Zsidóország fővárosa). Október 23-án pedig az a csoda esett meg vele, hogy éppen ő igazolta Marxot. A csurkai elmélet ugyanis behatolt a csurkai tömegekbe, és anyagi erővé vált. Miért ne tűntessenek egy idegen (pláne háromszorosan zsidó) ügynök ellen a tősgyökeres magyar fiatalok?

Három nappal később Kónya Imre a Magyar Köztársaság elnökére háritotta a felelősséget azért, amiért árpád-sávó fiatalok és elvrokonai az 1956-os forradalom méltóságát kifejezni hivatott állami ünnepségen belefojtották a szót. Az ellenzék bábjaként ugyanis belekeveredett a médiapolitikába, és így óhatatlanul magára vállalta „*hogyan kiteszi magát az ellentétes meggyőződésű emberek bírálatainak?*” Szívesen időznék el a „bíráló” szó tüneményes eufemizmusánál, de nekem ront három kérdés, és elrágat e hálás téma mellől. Nem alkotmányos kötelessége készítette Göncz Árpádot arra, hogy belekeveredjen a médiapolitikába? Aláírni egy indítványt kevésbé belekeveredés, mint nem-aláírni? És ha aláírta volna a szóbanforgó okmányt, akkor elképzelhetőnek tartja-e Kónya Imre, hogy az ezzel egyet nem értő, „ellentétes meggyőződésű emberek” ilyen módon és ilyen ünnepség alkalmából artikuláltak volna bírálókat?

Csurka tehát felizgatja, Kónya meg igazolja a sópredéket (nem használom a csöcselék szót, mert emiatt már többen megsértődtek rám), Antall pedig sajnálkozik, körülbelül azzal az intenzitással, ahogyan Csurkától elhatárolta magát. Az eseményt megelőző és követő kormányzópárti akciók közti űrt olyan elmefuttatások és események töltik be, amelyek megítélésük szerint a belügyminisztérium szellemiségéhez kapcsolhatók.

Kezdjük az elfelettatásokkal. Boross Péter nemrégiben azt nyilatkozta, hogy a magyarországi kommunista rendszer büneiért felelős személyek közül húszat-harmincat el kellene ítélni a nürnbergi perek mintájára. Boross ezzel a hasonlatával egy szintre hozta Hitlert és Kádárt. Hadd feleljek erre Jürgen Habermas szavaival: „*A politikai bűnözés e két esetben nemcsak nagyságrendben tér el egymástól, hanem más jellegű is. Az NDK nem robbantott ki ötvenmillió áldozatot követelő világháborút, nem hajtott végre népirtást ipari módon kivitelezett tömegpusztítás formájában.*” Az „NDK” szó helyébe behelyettesíthető Magyarország is. Úgy vélem, Boross Péter a saját szempontjából is okosan tenné, ha megkülönböztetné egymástól Hitlert és Kádárt. Nem vetne rá jó fényt, ha egy Hitler-szabású szörnyeteg idejében lett volna gazdasági középfunckionárius, ráadásul olyan területen, mely iránt a politikai rendőrségek hagyományosan élénk érdeklődést tanúsítanak. Azt sem volna bölcs feltételeznie, hogy értelmiségünk színe-virága elfogadta, sőt szereti is próbálta egy Hitlerhez hasonlítható szörnyeteg személyét és uralmát. És vajon azt állítja-e jelenlegi miniszterelnökönk, hogy állami kitüntetéssel ékesített múzeumigazgató lett volna Hitler idejében is?

Boross Péter sajnos még saját magának és barátainak erkölcsi érdekeit is zárójelbe tette, hogy relativizálhassa a nácizmus bűneit, és ezzel a gesztusával még inkább megnyerje magának a szélsőjobboldali alvilágot, amelynek már eddig is sikeresen udvarolt. Párnás kézzel simogatta a skinheadek sörtéit (ezt persze csak jelképesen értem,

perben ez az állítás a szó szoros értelmében nem számonkérhető), rendőrrel védte a Nemzeti Emlékhely területén illegálisan emelt politikai és esztétikai botrányt, cigányverő rendőröket mentetett, és felrajzolta egyre gyanúsabb színű politikai egünkre a férfias rendőr ideálját. Ezek a rendőrök – vagy határőrök, mert ők is Boross úr alá tartoznak – október 23-án bemutatott tartottak férfiaságból. Nem egy közülük szemtanúknak állítása szerint együtt üvöltözött az árpád-sávósokkal.

Hadd idézzem fel a jelenetet. A köztársasági elnök előrelép, hogy szónoklatot tartson az állami ünnep alkalmából. Ő az államvezetés egyetlen olyan tagja, akire 1956 november 4-től a Kádár-rendszer összecsomlósítást súlyosan ránehezedtek a forradalom leversének következményei. Mégsem beszélhet, mert újfasiszta fiatalok, odaparancsolt, civilruhás határőrök, és néhány száz elkeseredett, félvezetett ember belefojtja a szót. Zárt ajakkal nézi a tömeget, ő, az államvezetés egyetlen olyan tagja, aki már a fasizmus ellen is harcolt.

És most vissza a belügyminiszter úrhoz. Először azt nyilatkozta, hogy „*Nem tudok provokációs szándékról, az akció szerveztségéről sincs tudomásom.*” Mintha egy tisztességben megőszült kuplerosnő azt bizonygatná, hogy nem tud az intézményét felkereső férfiak szeretékezési szándékáról. Mit szólunk egy olyan belügyminisztériumról, mely mentegődzésképpen azzal vádolja magát, hogy tudtán kívül utaztak az ország különféle vidékeiről skinheadek és egyéb újfasiszták egy budapesti állami ünnepségre? Hogy történhetett ez szerveztség nélkül? Véletlenül futottak össze a Parlament előtt? Aki az igazság elkendőzésére törekszik, megbecsülhetné annyira az állampolgárokat, hogy hihető hazugságokat talál eljűk. Nem nevezhető-e joggal pimasznak az olyan férj, aki felesége szemé láttára szedi le kabátjáról a női hajszálakat, és közben azt magyarázza, hogy templomból jött?

Ez az első magyarázkodás annyira tarthatatlan volt, hogy gyorsan sorompóba kellett küldeni egy másik személyt egy másik állítással. Lázár János ezredes, a Budapesti Rendőrkapitány első helyettese elismerte, hogy számítottak a vidékről szervezeten érkező skinheadekre, várták őket a pályaudvaron, botokat, boxereket koboztak el tőlük. Akcióikat azonban nem gátolhatták meg, mert nem valósítottak meg „*hivatalból üldözendő bűncselekményt*”. Elvégre szólásszabadság van, mindenki akkor és azt kiabálja, amikor és amit akar. Ezt a fölöttébb demokratikus felfogást képviseli a Belügyminisztérium nyilatkozata is. A tárca ebben „*elháríthatatlannak*” minősítette a Kossuth téren történeteket. Ijesztő szegénységi bizonyítvány volna ez a magyarzat, ha el lehetne hinni.

Akkor is „*elháríthatatlan*” lett volna a botrány, ha hasonló színvonalú tömeg a miniszterelnökbe vagy éppen a belügyminiszterbe akarta volna fojtani a szót, és a rendőrség erről idejekorán értesül? Fogadnék, hogy egyetlen bőrféjű, egyetlen velük fraternizáló lila civildzsekibe bűj-

tattott határőr sem jutna el a Parlament elé. Ráadásul az államelnök tervezett beszéde nem akármilyen megnyilatkozás lett volna. Megzavarásával egy nemzeti ünnepet mocskoltak össze. A karhatalom, mely előre tudja és mégsem gátolja meg, hogy bemocskoljanak egy nemzeti ünnepet, és még asszisztál is ehhez, sőt, néhány tagja tevékenyen részt vesz a bemocskolási munkálatokban: az ilyen karhatalom nem a közrendet védi, hanem valami mást. Ha az árpád-sávósok és elvrokonai nem követtek el hivatalból üldözendő bűncselekményt, akkor nem indítható eljárás ellenük, de ez esetben is igazoltathatók és elvezett hatók, ha másért nem, akkor garázdaság miatt. A rendőrség könnyűszerrel gondoskodott arról, hogy a Marx-Engels-szobor lebontását ne zavarhassák meg a tiltakozók, pedig ők sem valósítottak meg hivatalból üldözendő bűncselekményt. A Marx-Engels-szobor lebontását ugyanis a Belügyminisztérium szívégyének tekintette. Az október 23-i ünnepségnek és Göncz Árpád államelnöknek a méltóságát nem tekintette szívégyének. Göncz Árpádra hárt életében nem először a feladat, hogy méltóságát maga védje meg. Faképnél hagyta a száználmas figurákat – köztük három minisztert –, akik pipogvaságból vagy ennél is rosszabb indítékból hallgattak, majd folytatták, mintha mi sem történt volna, az ünnepséget, s ilymódon elárulták: nem a Magyar Köztársasággal és nem is az Októberi Forradalom emlékével vállalnak szolidaritást, hanem a téren habzó elmondhatatlan silánysággal.

1992 október 23-ától kezdve számíthatunk arra, hogy forradalmi ünnepeinket – melyek Petőfitől a Petőfi-körig mindig baloldaltól indultak el – fasiszták és a fasiszta-ba-

Fotó: Vak János

rátok gyalázzák meg. Hacsak nem intézkedik másképpen a „*törvényhozói akarati*”, ahogy Györgyi Kálmán legfőbb ügyész kifejezte magát. A Büntetőtörvénykönyv 169. paragrafusában büntetendőnek tartja ugyan „*ha valaki nagy nyilvánosság előtt a magyar nemzet vagy más nemzetiség, valamely nép, felekezet, faj, a lakosság egyes csoportjai ellen gyűlöletre uszít*”, ennek megítélése azonban az elkövetés körülményeitől függ. De hogy ítélték meg ezek a körülmények, ha az elkövetőket még csak nem is igazoltatják? Györgyi azt mondta vasárnap reggeli rádió-interjújában, hogy a náci jelképek viselése, mutogatása Németországban és Ausztriában bűncselekménynek számít, és ez érhető is történelmi okokból. Magyarországon mintegy hatszáz ezer embert küldtek gázba és lőttek Dunába a jelképek jegyében (a tömegtelen fölösleges katonai és civil emberáldozatot, a felrobbantott hidakat, az elpusztított országot csak zárójelben említem meg itt, mert ezek az iszonyatos veszteségek a szóbanforgó jelképek nem tudatos kiválasztott célpontjai, hanem „*csak*” folyamányai voltak). Vajon a törvényhozók elegendő történelmi oknak ítélnék-e majd ennyi áldozatot, vagy még többre áhítoznak? Mert akkor tovább folytatódik, amit Csurka Alelnök elkezdett, Boross Belügyminiszter lehetővé tett és Kónya Frakcióvezető utólag igazolt: a hazárdjáték a Parlamenten kívüli szélsőjobboldali potenciállal, hogy vajon mire képes még, mire használható fel ilyen vagy amolyan adandó alkalommal?